

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 11.10.2000
KOM(2000) 507 endelig

2000/0260 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV
om arbejdsmarkedsorienterede pensionskassers aktiviteter

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

På Det Europæiske Råds møde i Lissabon blev der lagt stor vægt på nødvendigheden af at få integreret finansielle tjenester og finansielle markeder i EU. Et indre marked i finanssektoren er en afgørende forudsætning for øget konkurrencedygtighed og øget økonomisk og social samhørighed i EU. Det var på denne baggrund, at stats- og regeringscheferne opfordrede til at få gennemført handlingsplanen for finansielle tjenester senest i 2005. I formandskabets konklusioner fremhæves det, at der skal sættes ind på at få fjernet de barrierer, der endnu findes for investeringer i pensionssektoren.

Pensionsfonde spiller en vigtig rolle for den sociale samhørighed i mange medlemsstater og for finansieringen af den europæiske økonomi. Netop fordi befolkningen i EU bliver stadig ældre, er det meget vigtigt, at pensionsfondene fungerer så sikkert og effektivt som muligt.

På pensionsområdet har sikkerheden altafgørende betydning, og de fremtidige pensionsmodtageres rettigheder må derfor sikres gennem strenge tilsynskrav. Samtidig er man imidlertid også nødt til at se på omkostningerne ved disse pensioner. Hvis pensionsydelse bliver for dyre på grund af en ringe forrentning eller for store administrative omkostninger, vil det gå ud over alle. Det vil ramme virksomhedernes konkurrenceevne, gøre det vanskeligere at få pensionsordningerne til at balancere og vil i sidste instans kunne betyde, at pensionsmodtagerne får mindre i pension.

Dette direktivforslag om arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser tager sigte på at skabe den bedst mulige balance mellem sikkerhed og omkostninger.

1. GENERELLE BETRAGTNINGER

1.1. Behovet for EU-regler om arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser

(a) Arbejdsmarkedsorienterede pensionskassers sociale og økonomiske betydning

Der findes tre hovedtyper af pensionsordninger i medlemsstaterne, nemlig socialsikringsordninger, individuelle ordninger, der normalt beror på aftaler med livsforsikringselskaber, og arbejdsmarkedsorienterede ordninger. Det er medlemsstaterne, der har ansvaret for disse ordningers generelle tilrettelæggelse og finansiering.

Ved arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger er der normalt tale om, at arbejdsgiveren og lønmodtagerne indbetaler penge til en opsparingsordning, hvorfra lønmodtagerne senere modtager pensionsydelse. Sådanne ordninger kan etableres inden for den pågældende virksomhed, eller de kan administreres af en særskilt finansiel institution (en pensionsfond, pensionskasse eller investeringsfond), der modtager indbetalingerne, investerer dem og udbetaler pensionsydelse.

Disse institutioner - som her betegnes "arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser" - spiller en vigtig rolle i mange medlemsstaters pensions- og socialsikringsystemer. Det anslås, at tæt ved 25% af EU's erhvervsaktive befolkning er dækket af en arbejdsmarkedsorienteret pensionsordning. I nogle lande kan der være tale om over 80%, f.eks. i Nederlandene og Danmark, medens procentsatsen er lavere i andre. De arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger tegner sig for 10% af samtlige pensioner.

Disse pensionskasser ligger inde med aktiver på over 2 mia. euro, hvilket svarer til omkring 25% af EU's BNP (for forsikringsselskabernes aktiver er der tale om godt 45%). Sammen med de andre finansielle institutioner har pensionskasserne derfor en helt central betydning for finansieringen af Europas økonomi og for EU's kapitalmarkeder.

Et andet karakteristisk træk ved de arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser er den meget langsigtede karakter af deres aktiviteter, både i relation til den pensionstegnende virksomheds forpligtelser og investeringerne. Deres investeringer løber over en lang årrække, og eftersom indbetalinger til en arbejdsmarkedsorienteret pensionskasse normalt ikke kan trækkes ud før pensionsalderen, har de et ret godt overblik over, hvor store beløb de senere skal udbetale. Det betyder, at de kan investere kraftigt i lidet likvide aktiver som f.eks. aktier, også aktier i små virksomheder, eller unoterede papirer, hvis de set ud fra forpligtelsernes art og varighed finder det hensigtsmæssigt. Arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser kan derigennem bidrage til at lette adgangen til risikovillig kapital i overensstemmelse med de retningslinjer, der er opstillet i handlingsplanen for risikovillig kapital¹, som Det Europæiske Råd godkendte på sit møde i Cardiff. Hvis de ønsker en større spredning i deres investeringsportefølje, kan de også investere mere i udenlandske papirer. F.eks. tegnede aktier sig i 1998 for 75% af de britiske pensionsfondes investeringer. En tredjedel af disse var udenlandske aktier.

Arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser spiller derfor en fremtrædende rolle i de nationale socialsikringsystemer, for finansieringen af EU's økonomi og for integrationen af EU's kapitalmarkeder. Alt tyder på, at de også i de kommende årtier vil spille en hovedrolle i de økonomiske og sociale ændringer, EU kommer til at undergå. Den demografiske udvikling (længere levetid og faldende fødselstal) har sat skub i pensionsopsparingen. Det kan hjælpe med til at nedbringe de offentlige udgifter og samtidig sikre et fortsat højt pensionsydelsesniveau og dermed den europæiske samfundsmodels bevarelse. Arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser investerer mere i aktier, der anses for at give bedre afkast på lang sigt, og er derfor med til at øge kapitalforsyningen på aktiemarkederne i medlemsstaterne, som endnu i dag kun svarer til det halve af kapitalforsyningen i USA. Og endelig vil pensionstegnende virksomheder og pensionsmodtagere nok også ønske, at de arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser bliver i stand til at tilbyde deres pensionsordninger overalt i Europa.

Denne udvikling gør det nødvendigt at indføre passende EU-rammer.

(b) Mangelen på EU-rammer og de negative konsekvenser heraf

EU har i dag detaljerede tilsynsregler for kreditinstitutter, forsikringsselskaber og investeringsinstitutter. Disse regler skaber sikkerhed for forbrugerne og investorerne. Et forslag til et direktiv om forvaltnings- og investeringsfrihed for pensionskasser² måtte trækkes tilbage af Kommissionen i 1994, da man ikke kunne nå til enighed i Rådet. Arbejdsmarkedsorienterede pensionskassers virksomhed har indtil nu ikke været underlagt nogen særlige EU-regler. Denne lakune har mange negative konsekvenser.

¹ SEK(1998) 552 endelig udg.

² KOM(93) 237 endelig udg.

- Investering. Der er ikke enighed inden for EU om, hvordan arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser kan udnytte det indre marked og euroen til at optimere deres investeringer på finansmarkederne. De regler, de skal følge, er meget forskellige fra den ene medlemsstat til den anden. Det kan ikke udelukkes, at nogle af disse regler er mere vidtgående, end hvad der er nødvendigt for at sikre, at pensionskasserne drives forsvarligt. Det kan i så fald lægge hindringer i vejen for de frie kapitalbevægelser og skade pensionskassernes afkast. I årene mellem 1984 og 1998 lå det reale årlige afkast på de arbejdsmarkedsorienterede pensionskassers investeringer gennemsnitligt på ca. 6% i de medlemsstater, der har meget strenge kvantitative investeringsregler, og på over 10% i de medlemsstater, der giver pensionskasserne større frihed. Et lavere afkast betyder lavere udbetalinger eller højere indbetalinger. Det får de indirekte lønomkostninger til at stige, ligesom omkostningerne ved at finansiere pensionsordninger øges. Inden for supplerende pensioner afhænger investeringspolitikken af pensionsproduktet og pensionsyderens kontraktlige forpligtelser. Ved at begrænse adgangen til at sprede aktiverne kan alt for restriktive regler også vanskeliggøre en god risikostyring og reducere investeringsporteføljens sikkerhed. Alt for strenge restriktioner med hensyn til aktier, der normalt på længere sigt er mindre volatile end statsobligationer, fordi de er knyttet til økonomisk vækst og produktivitetsstigninger, kan have negative indvirkninger i denne forbindelse. Det er derfor meget vigtigt, at man når til enighed om investeringsregler, der tilgodeser det større og mere likvide kapitalmarked, som den økonomiske og monetære union vil resultere i.
- Allokering af opsparing. Arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser har en central rolle at spille med hensyn til integration af disse markeder og deres effektivitet og likviditet. I deres egenskab af meget langsigtede investorer kan de i særlig grad hjælpe med til at finansiere private initiativer. Samtidig med at de sætter investeringsporteføljernes sikkerhed og rentabilitet i højsædet, kan EU-regler også sikre, at de arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser bidrager til en effektiv allokering af opsparingen i EU.
- Porteføljeadministration og opbevaring af aktiver. De arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser kan blive nødt til kun at benytte administrationselskaber eller depositarer etableret i samme medlemsstat som de selv. Men hvis de arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser skal blive i stand til at forbedre deres investeringspolitik, må de også frit kunne vælge, hvem der skal forvalte deres aktiver. Investeringer i en bestemt branche eller region kan gøre det nødvendigt at benytte en specialiseret administrator, som ikke nødvendigvis er hjemmehørende i samme medlemsstat som pensionskassen. En øget konkurrence mellem administratorer og depositarer kunne desuden også hjælpe med til at nedbringe forvaltningsomkostningerne og gøre forvaltningen mere effektiv. Der bør derfor indføres særlige EU-regler, der giver arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser adgang til at benytte enhver administrator, der er behørigt godkendt i henhold til investerings-servicedirektivet, andet bankdirektiv og tredje livsforsikringsdirektiv³. Denne ret bør udvides til administrationselskaber i overensstemmelse med et forslag

³ Direktiv 93/22/EØF, 2000/12/EØF og 92/96/EØF.

til direktiv om investeringsinstitutter⁴, der for øjeblikket er til behandling i Rådet og Parlamentet.

- Grænseoverskridende virksomhed. I mangel af enhver samordning på EU-plan er arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser de eneste større finansielle institutioner, der er ude af stand til at udbyde deres tjenester i andre medlemsstater end deres egen på lige fod med banker, forsikringsselskaber og investeringsselskaber. Man har beregnet, at det for en paneuropæisk virksomhed vil koste ca. 40 mio. euro om året at skulle etablere særskilte pensionsordninger i hver medlemsstat. Hvis man gav de arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser adgang til at administrere pensionsordninger for virksomheder etableret i en anden medlemsstat, ville det give flere former for skalafordele - investeringspolitikken ville blive mere effektiv i kraft af aktivpooling, administrationen ville blive forenklet, og pensionskassen skulle da kun overholde de regler, der fastlægges af en enkelt tilsynsmyndighed. Det ville desuden fremme arbejdskraftens mobilitet - arbejdstagerne ville lettere kunne tage arbejde i en anden medlemsstat, hvis de kunne forblive i den samme pensionskasse - således som det i henhold til direktiv 98/47/EF om beskyttelse af supplerende pensionsrettigheder for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der flytter inden for Fællesskabet, er tilfældet med udstationerede medarbejdere underlagt reglerne i afsnit II i forordning (EØF) nr. 1408/71 - og multinationale selskaber ville blive udsat for færre hindringer, når de ønsker at flytte deres medarbejdere fra den ene medlemsstat til den anden.
- Vækst i pensionskasserne. En øget arbejdsmarkedsorienteret pensionsopsparing kan hjælpe med til at skabe bedre balance i finansieringen af pensionsordninger og gøre de statslige pensionsordninger finansielt bedre funderede. Det er op til medlemsstaterne at træffe beslutning herom, og det kræver i særdeleshed egnede skatteincitamenter. Men indførelsen af EU-regler om tilsynskrav, der åbner mulighed for grænseoverskridende forvaltning af arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger, vil virke mere fremmende for vækst i pensionskasserne end den aktuelle situation med adskilte markeder og forskellige tilsynsregler.

- (c) Resultaterne af den høring, der blev sat i gang af Kommissionen og handlingsplanen for finansielle tjenester.

Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og finanssektoren har i mange år presset på for at få indført EU-regler for arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser. Det fremgår helt tydeligt af høringsprocessen og de forslag, Kommissionen fremsatte i en grønbog⁵ i 1997 og en meddelelse⁶ i 1999. Den 13. april 2000 vedtog Europa-Parlamentet en beslutning⁷, hvori det hilses velkomment, at Kommissionen har til hensigt at fremsætte forslag til et direktiv om supplerende pensioner.

⁴ KOM(1998) 451 endelig udg.

⁵ KOM(97) 283 endelig udg.

⁶ KOM(1999) 134 endelig udg.

⁷ Beslutning A5-0053/2000.

Flere medlemsstater gav i deres bemærkninger til grønbogen fra 1997 også udtryk for støtte til et sådant direktiv. På Det Europæiske Råds møde i Köln i juni 1999 gav medlemsstaterne desuden deres tilslutning til den handlingsplan for finansielle tjenester⁸, som Kommissionen havde foreslået i maj 1999. Et af de strategiske mål, der opstilles i denne plan, drejer sig om at skabe et ægte indre marked for finansielle transaktioner i erhvervslivet. EU-regler for arbejdsmarkedsorienterede pensionskassers investeringer opstilles i denne plan som en forudsætning for at nå dette mål.

Dette direktivforslag fastlægger tilsynsregler, der har til formål at garantere en høj grad af sikkerhed og effektivitet i arbejdsmarkedsorienterede pensionskassers transaktioner. Disse regler åbner også mulighed for gensidig anerkendelse af medlemsstaternes tilsynsordninger, hvilket er en forudsætning for grænseoverskridende tegning af arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger.

1.2. Formålet med forslaget

(a) Sikre og effektive investeringer

Det foreslåede direktiv bygger på en kvalitativ tilgang til investeringsregler. Det er bedre, at forvaltning af investeringsporteføljer foregår under overholdelse af bestemte principper (sikkerhed, kvalitet, likviditet, afkast, spredning) frem for ensartede kvantitative krav. På denne måde kan den enkelte pensionskasse følge de opstillede principper i overensstemmelse med arten og varigheden af sine forpligtelser. Det vil give garanti for sikkerhed og effektivitet. I de medlemsstater, der følger denne fremgangsmåde, er afkastet på pensionskassernes investeringer normalt højere end i de medlemsstater, der følger en mere kvantitativt orienteret fremgangsmåde.

De hidtidige drøftelser tyder på, at nogle medlemsstater ikke desto mindre helst vil fortsætte med at underlægge deres arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser visse kvantitative regler. Det hænger hovedsagelig sammen med, at de tilsynsmetoder, der benyttes i de pågældende lande, er nært knyttet sammen med kvantitative regler. Det tages der hensyn til i direktivforslaget. Det foreslås dog, at der ikke bør lægges for store begrænsninger på tre typer investeringer, nemlig investeringer i aktier, værdipapirer i en ikke kongruent valuta og risikovillig kapital. Arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser med meget langfristede forpligtelser og relativt lav likviditetsrisiko bør have mulighed for at investere kraftigt i ikke-likvide aktiver lydende på en anden valuta end forpligtelsen.

(b) Frit valg af porteføljeadministratorer og depositarer

Som nævnt ovenfor, bør arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser frit kunne benytte enhver behørigt godkendt administrator eller depositar inden for EU.

(c) Lige konkurrence mellem alle tjenesteudbydere

Livsforsikringselskaber opererer også på markedet for arbejdsmarkedsorienterede pensioner via gruppepolicer. Disse selskaber er underlagt EU-regulering i livsforsikringsdirektiverne. Tilsynsreglerne for arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser bør derfor udformes på en sådan måde, at de ikke skaber konkurrence-

⁸ KOM(1999) 232 endelig udg.

fordrejninger. Ved fastlæggelsen af egentlige tilsynsrammer bør sådanne fordrejninger generelt undgås. Når de produkter, der tilbydes af arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, ligner dem, der tilbydes i gruppepolicer - f.eks. når pensionskassen tilbyder en finansiel garanti - foreslås der regler svarende til dem, der er fastsat i livsforsikringsdirektiverne med hensyn til egenkapitalkrav. Hvis en medlemsstat mener, at der bør være større konsekvens i den tilsynsmæssige behandling af arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser og livsforsikrings-selskaber, bør den kunne anvende nogle af tilsynsreglerne i dette direktiv på livsforsikrings-selskabers arbejdsmarkedsorienterede pensionsaktiviteter. Direktivet giver derfor medlemsstaterne denne mulighed.

(d) Grænseoverskridende aktiviteter

Ved at harmonisere visse grundlæggende tilsynsregler, indføre gensidig anerkendelse af nationale tilsynsordninger og et system med underretning og samarbejde mellem kompetente myndigheder vil dette direktiv fjerne alle tilsynsbetingede barrierer for grænseoverskridende forvaltning af arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger. Reel adgang til grænseoverskridende tegning af pensionsordninger forudsætter også en vis grad af skattemæssig samordning mellem medlemsstaterne. Dette aspekt behandles ikke her, men vil blive genstand for et særskilt forslag fra Kommissionen.

Direktivet fastsætter desuden, at pensionskassen ved grænseoverskridende tegning af pensionsordninger skal opfylde kravene i social- og arbejdslovgivningen i det land, hvor ordningen er etableret. Alle pensionsordninger skal forvaltes i overensstemmelse med de nationale bestemmelser, uanset hvor pensionskassen er beliggende.

(e) Beskyttelse af pensionsmodtagerne

Grænseoverskridende virksomhed forudsætter en vis harmonisering af tilsynsregler. Før den giver en arbejdsmarkedsorienteret pensionskasse etableret i en anden medlemsstat adgang til at forvalte pensionsordninger i landet, skal enhver medlemsstat sikre sig, at den pågældende pensionskasse er underlagt en sådan regulering og et sådant tilsyn, at pensionsmodtagernes rettigheder tilgodeses i tilstrækkeligt omfang. Direktivforslaget indeholder derfor et sæt grundlæggende tilsynsregler (ledernes sagkundskab og omdømme, betingelser for adgangen til at optage pensionskassevirksomhed, oplysningspligt over for medlemmer og pensionsmodtagere, egenkapitalkrav, investeringsregler) såvel som regler om pensionskassernes forpligtelser, herunder tekniske hensættelser.

Kommissionens overordnede mål er at sikre de fremtidige pensionsmodtagere den bedst mulige beskyttelse. De beløb, der indbetales til en pensionskasse, er en form for udskudt løn, og de rettigheder, den pågældende erhverver ved at indbetale disse bidrag, er afgørende for hans levestandard. Beskyttelsen af disse rettigheder er derfor et helt centralt mål inden for rammerne af det mere vidtgående mål, der går ud på at styrke den europæiske samfundsmodel.

(f) Et indre marked for finansielle tjenester

Samordning af investerings- og ledelsesregler for arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser indgår som et af elementerne i handlingsplanen for finansielle tjenester. Når man har fået udfyldt dette store hul i den nugældende EU-lovgivning

om finansielle tjenester, vil man have taget et afgørende skridt på vejen mod et indre marked for finansielle tjenester, der kan sætte skub i vækst og beskæftigelse.

- (g) Et indre marked for supplerende pensioner

Vedtagelsen af dette direktiv vil desuden være et skridt på vejen mod en udvidelse af det indre marked til også at omfatte supplerende pensioner. Investorerne vil kunne vælge mellem flere finansielle tjenesteudbydere, og arbejdstagerne vil blive mere mobile og kunne bevæge sig rundt uden at risikere at miste en del af deres pensionsrettigheder. Det vil fremme den økonomiske og sociale udvikling, men vil samtidig kræve en øget samordning af medlemsstaternes skatte-, social- og arbejdslovgivning.

1.3. Den valgte fremgangsmåde

- (a) Ingen indblanding i tilrettelæggelsen af pensionssystemer i medlemsstaterne

Den overordnede tilrettelæggelse af pensionsordninger, valget af finansieringsmekanismer og de nærmere regler for administrationen af pensionskasser sorterer under medlemsstaterne, så længe traktatreglerne overholdes. Dette direktivforslag rækker ikke ved dette generelle princip.

- (b) Sammenhæng med den øvrige EU-lovgivning om finansielle tjenester

Dette forslag bygger på en institutionsbaseret tilgang i overensstemmelse med, hvad der er tilfældet med hele den øvrige EU-lovgivning angående finansielle tjenester. En sådan tilgang stemmer også godt overens med den adgang til grænseoverskridende virksomhed, der forhåbentlig bliver tale om. Tilsynsreglerne må ikke desto mindre afhænge af, hvilke ydelser pensionskasserne forpligter sig til at udbetale (faste ydelser eller faste bidrag, eventuelt dækning af aktuarmæssige risici). Direktivforslaget indeholder derfor i det nødvendige omfang regler, der differentieres alt efter ordningens art.

- (c) Sammenhængende anvendelsesområde

Direktivet omfatter alle arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der opererer på et kapitaldækningsgrundlag uden for rammerne af socialsikringsordningerne. Dermed sikres et relativt kohærent anvendelsesområde på et område, hvor forskellene mellem de enkelte lande er langt større end for andre finansielle tjenester.

Kort sagt vil enhver pensionskasse, der modtager indbetalinger og investerer dem alene med det formål at udbetale pensionsydelser, blive betragtet som en arbejdsmarkedsorienteret pensionskasse. Det er meget vigtigt, at en pensionskasses aktiver ikke må kunne bruges til noget andet formål end udbetaling af en kapital eller en årlig ydelse ved pensionsalderens indtræden. Med andre ord må disse rettigheder ikke kunne udløses før pensionsalderen, for i så fald vil der ikke være tale om en pensionsordning, men om en opsparingsordning.

Direktivet foreskriver ikke, at ydelserne skal udbetales i form af en fast årlig ydelse, eller at pensionskassen skal dække bestemte aktuarmæssige risici. Under drøftelserne af meddelelsen om supplerende pensioner lagde Parlamentet megen vægt på dette spørgsmål og endte med at enes om, at der skulle være tale om dækning af risikoen for høj alder.

Set ud fra Kommissionens synspunkt er det ønskeligt, at de nærmere ordninger for udbetaling af pensionsydelse, der ofte beror på den nationale skatte-, arbejds- og sociallovgivning, fastlægges i medlemsstaterne. Det er desuden nødvendigt at fastlægge tilsynskrav gældende for alle arbejdsmarkedsorienterede ordninger. Det vil ikke være til gavn for virksomhederne og investorerne, hvis bestemte produkter (i dette tilfælde ordninger med faste bidrag, hvor der kun udbetales en kapital og ikke er tale om dækning af aktuarmæssige risici) udelukkes fra enhver europæisk lovgivning. Direktivforslaget omfatter derfor alle former for arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger, også selv om Kommissionen mener, at dækning af navnlig risikoen for høj alder spiller en vigtig rolle i bekæmpelsen af fattigdom og utryghed i de ældre befolkningsgrupper.

De få arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der opererer på "pay-as-you-go"-basis, er ikke omfattet af direktivforslaget. Det rejser ingen problemer i betragtning af de overordnede politiske formål med forslaget. Effektivitet i investeringerne og brug af porteføljeadministratorer fra andre medlemsstater er ikke relevant for disse pensionskasser, der bruger de indkomne bidrag til direkte udbetalinger. Medlemsstaterne og de kompetente instanser kan gribe ind over for eventuelle misforhold mellem bidrag og udbetalte ydelser via supplerende bidrag eller skatter.

Virksomheder, der afsætter bogførte reserver til udbetaling af pensionsydelse til deres ansatte, falder heller ikke ind under direktivet. Ved sådanne bogførte reserver, der tillades i et begrænset antal medlemsstater, kan virksomheden helt frit bestemme, hvordan de aktiver, der dækker forpligtelserne, skal bruges. Det forekommer derfor ikke nødvendigt at indføre investerings- og forvaltningsfrihed på dette område i et direktiv. Desuden vil der normalt findes en garantifond eller insolvensforsikring i stedet for tilsynsregler.

Endelig har de hidtidige høringer vist, at hverken arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der opererer på "pay-as-you-go"-basis, eller virksomheder, der etablerer bogførte reserver, ønsker at operere på tværs af grænserne, i hvert fald ikke med hensyn til disse ordninger.

(d) Et højt beskyttelsesniveau med hensyntagen til de nationale forskelle

Den måde, hvorpå de arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser opererer, varierer meget fra den ene medlemsstat til den anden. I nogle medlemsstater ligner de meget livsforsikringsselskaber. I andre svarer de nærmere til investeringsfonde. Direktivforslaget tilgodeser disse forskelle, der ofte hænger sammen med den nationale skatte- og socialsikringslovgivning. Formålet kan ikke være at indføre en detaljeret harmonisering af vilkårene for disse pensionskassers virksomhed.

Deres forskelligartethed indebærer også nødvendigvis, at der er grænser for, hvor meget tilsynsreglerne kan harmoniseres i dette første direktivforslag. For de allervigtigste tilsynsaspekter (finansiering af forpligtelser, aktivspredning og oplysningspligt over for de kompetente myndigheder, medlemmer og pensionsmodtagere) foreslås der dog ret faste regler. Det skulle sikre den omfattende beskyttelse af nuværende og fremtidige pensionsmodtageres rettigheder, der er det overordnede mål, og åbne mulighed for gensidig anerkendelse.

2. GENNEMGANG AF DE ENKELTE ARTIKLER

Artikel 2 – Udelukkelser fra anvendelsesområdet

- Forslaget drejer sig om arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser. Der er tale om private ordninger, der normalt opfattes som et supplement til lovpligtige socialsikringsordninger. Det er vigtigt at bevare en klar sondring mellem lovpligtig social sikring og private/supplerende pensionsordninger. Dette forslag beskæftiger sig derfor ikke med socialsikringsordninger, der falder ind under begrebet "lovgivning" som defineret i artikel 1 i forordning (EØF) nr. 1408/71, eller i forbindelse med hvilke en medlemsstat har afgivet en erklæring i henhold til nævnte artikel.
- Livsforsikringsselskaber, investeringsinstitutter, kreditinstitutter og institutioner omfattet af investeringsservicedirektivet er allerede omfattet af EU-regler på det indre marked. Det forekommer ikke nødvendigt at medtage dem i dette nye direktiv, selv om de måske også tilbyder arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger.
- I Tyskland er de såkaldte "Unterstützungskassen" en af de måder, hvorpå arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger finansieres. Disse "Unterstützungskassen" er støttefonde og ligner de arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser derved, at aktiverne akkumuleres eksternt. Forskellen mellem dem og arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser ligger i, at medlemmerne ikke har noget lovmæssigt krav på ydelser af en bestemt størrelsesorden. Af skattemæssige årsager er der normalt ikke fuld kapitaldækning i disse fonde. Arbejdsgiveren kan tilbagekøbe aktiverne til enhver tid og behøver ikke at opfylde sine betalingsforpligtelser. I henhold til loven er en insolvensforsikring obligatorisk for at sikre medlemmerne en tilstrækkelig beskyttelse. Disse "Unterstützungskassen" er derfor ikke underlagt noget tilsyn. I betragtning heraf kan sådanne fonde ikke sammenlignes med arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser i andre medlemsstater omfattet af dette direktiv, og de er derfor udelukket fra at falde ind under det.
- Virksomheder, der afsætter bogførte reserver med henblik på udbetaling af pensionsydelser til deres ansatte, falder heller ikke ind under dette direktiv. Brugen af bogførte reserver, der kun tillades i et begrænset antal medlemsstater, giver virksomhederne mulighed for helt frit at bestemme, hvordan de vil bruge de aktiver, der skal dække deres forpligtelser. På dette område forekommer det derfor ikke nødvendigt at sikre investerings- og administrationsfrihed ved hjælp af et direktiv. I stedet for tilsynsregler vil der desuden normalt findes en garantifond eller en insolvensforsikring.
- De få arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der opererer på en "pay-as-you-go"-basis, er heller ikke omfattet af det foreslåede direktiv. Spørgsmål om investeringseffektivitet og adgang til at benytte administratorer fra andre medlemsstater er ikke relevante for disse pensionskasser, der bruger de indkomne pensionsbidrag til at udbetale pensionsydelser direkte. I tilfælde af misforhold mellem pensionsbidrag og pensionsudbetalinger vil medlemsstaterne eller de kompetente instanser kunne skride ind via ekstra bidrag eller via skatter.

Artikel 3 – Anvendelse på pensionskasser, der forvalter socialsikringsordninger

- I i hvert fald én medlemsstat skal arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser imidlertid operere med to typer ordninger, nemlig dels frivillige arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger (der betragtes som et supplement til social sikring) og obligatoriske arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger (der betragtes som social sikring). Det foreslås, at sådanne pensionskasser skal falde ind under direktivet, hvad angår den frivillige/supplerende del af deres aktiviteter.

Artikel 4 – Fakultativ anvendelse på pensionskasser omfattet af direktiv 79/267/EØF

- Som allerede anført vedrørende artikel 2 forekommer det ikke nødvendigt at medtage livsforsikringsselskaber, investeringsinstitutter, kreditinstitutter og institutioner omfattet af investerings servicedirektivet. Det er dog vigtigt at undgå enhver forskelsbehandling på grund af forskellige tilsynsregler. Dette problem kunne navnlig opstå i relation til livsforsikringsselskaber, som i nogle medlemsstater er meget aktive på pensionsmarkedet (via gruppepolicer). Indførelsen af et sæt deciderede tilsynsregler skulle dog i vid udstrækning fjerne risikoen for konkurrencefordrejninger. Ifølge direktivudkastet skal pensionskasser, der i visse henseender ligner forsikringsselskaber (fordi de tilbyder en rentegaranti og/eller dækker aktuarmæssige risici), også i det fornødne omfang være underlagt ækvivalente bestemmelser om egenkapital (se især artikel 17). Desuden giver direktivet medlemsstaterne mulighed for at anvende tilsynsreglerne i dette direktiv på livsforsikringsselskabers arbejdsmarkedsorienterede pensionsaktiviteter.

Artikel 5 – Små pensionsordninger og lovpligtige ordninger

- Der foreslås en "de minimis"-bestemmelse, som medlemsstaterne kan gøre brug af med hensyn til arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der forvalter små pensionsordninger. Disse pensionskasser vil sandsynligvis ikke være interesserede i nogen form for grænseoverskridende virksomhed. "De minimis"-bestemmelsen kan lette tilsynet i de medlemsstater, hvor der findes mange tusinde pensionsordninger.
- I nogle medlemsstater kan arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger tegnes i institutioner, der er dækket af en offentlig myndighed med mulighed for at opkræve skatter. Dette anses at være tilstrækkeligt til at beskytte medlemmer og pensionsberettigede.

Artikel 6 – Definitioner

- Det er meningen, at direktivet skal finde anvendelse på alle arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der opererer på et kapitaldækningsgrundlag. De er de sidste af de vigtigste finansielle institutioner, der endnu ikke er omfattet af EU-regler, som sætter dem i stand til at udnytte fordelene ved det indre marked. Begrebet "arbejdsmarkedsorienteret pensionskasse" er valgt, fordi det er generelt nok til at dække alle de forskellige institutioner, der opererer inden for EU. Begrebet "pensionsfond" kendes f.eks. ikke i alle medlemsstater. Nogle af disse institutioner henvender sig måske ikke blot til virksomheder, men også direkte til lønmodtagere og selvstændige. Direktivet er udformet således, at det også dækker disse tilfælde.
- Det karakteristiske for det "pensionstegnende firma" er normalt, at det er det, der tegner pensionsordningerne og indbetaler bidragene til pensionskassen. Der kan

ganske vist være situationer, hvor pensionstegnende virksomheder får bidragsfrie perioder, fordi investeringerne giver et tilstrækkeligt stort afkast til at dække omkostningerne. Det kan også være, at en bestemt ydelse finansieres fuldt ud af bidrag fra de ansatte. Men sådanne ekstraordinære tilfælde kan naturligvis ikke have nogen indvirkning på definitionens gyldighed.

- Definitionen på "pensionsydelse" må være tilstrækkelig bred til at dække alle de forskellige pensionsformer, de pågældende pensionskasser opererer med.

Artikel 7 – Pensionskassers virksomhed

Hensynet til pensionsmodtagerne gør det nødvendigt at pålægge arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser pligt til kun at udøve aktiviteter, der vil være underlagt tilsyn inden for rammerne af det fremtidige direktiv.

Artikel 8 – Adskillelse mellem den pensionstegnende virksomhed og pensionskassen

I mangel af en statsgaranti eller en insolvensforsikring er det af hensyn til beskyttelsen af de pensionsberettigede vigtigt at sikre en retlig adskillelse mellem den pensionstegnende virksomhed og pensionskassen. En sådan adskillelse er på ingen måde til hinder for, at både arbejdsgiveren og de ansatte i den pågældende virksomhed kan have sæde i pensionskassens bestyrelse.

Artikel 9 – Betingelser angående pensionskassens drift

Den afgørende forudsætning for en tilstrækkelig beskyttelse af pensionskassernes medlemmer og pensionsmodtagere er, at pensionskassen er underlagt tilsyn fra en kompetent myndighed, der fører tilsyn med pensionskassens drift ud fra følgende kriterier: ledelsen og alle, der har kontrollerende indflydelse på pensionskassens drift, skal være kompetente og have et godt omdømme, der skal findes regler for, hvordan pensionsordningen fungerer, de tekniske hensættelser skal beregnes af en aktuar eller anden ekspert på området i overensstemmelse med anerkendte aktuarmæssige principper, det pensionstegnende firma skal være kontraktligt forpligtet, og medlemmerne skal have tilstrækkelig information om vilkårene i deres pensionsordninger (kontraktlige rettigheder og forpligtelser, risici i forbindelse med pensionsaftalen og risikoens fordeling på de kontraherende parter). Ved grænseoverskridende virksomhed skal pensionskassen indhente forudgående tilladelse hos den kompetente myndighed i hjemlandet.

Artikel 10 – Årsregnskaber og årsberetning

De kompetente myndigheders løbende finansielle tilsyn med pensionskassen skal foregå på grundlag af et årsregnskab og en årsberetning, der er behørigt godkendt af kompetente personer.

Artikel 11 – Informationspligt over for medlemmerne og pensionsmodtagerne

En ordentlig information er et meget vigtigt element i beskyttelsen af dem, der allerede er gået på pension (pensionsmodtagere), og dem, der vil gøre det i fremtiden (medlemmer). Informationens indhold skal dog varieres efter modtageren (medlem eller pensionsmodtager) og efter de kontraktlige vilkår i den pågældende pensionsordning. Årsregnskab og årsberetning skal desuden på forlangende udleveres til medlemmer og pensionsmodtagere.

Artikel 12 – Offentliggørelse af investeringspolitik

Det foreslås at kræve, at arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser hvert tredje år, og under alle omstændigheder efter væsentlige ændringer i investeringspolitikken, udsender oplysninger om de principper, som deres investeringspolitik bygger på med hensyn til pensionsforpligtelsernes art og varighed. Der skal også gives oplysning om risikoberegningsmetoder og risikostyringsmetoder. Denne redegørelse for investeringsprincipper skal indsendes til tilsynsmyndighederne, der skal kontrollere, at de faktiske investeringer stemmer overens med de opstillede principper. Dette er en af de måder, hvorpå ledelsen kan tvinges til at anlægge en mere objektiv synsvinkel i deres forvaltning af aktiver og forpligtelser og sætte deres globale investeringsstrategi i perspektiv. Denne redegørelse for investeringsprincipper skal også kunne rekvireres af medlemmer og pensionsberettigede.

Artikel 13 – Oplysningspligt over for den kompetente myndighed

Bestemmelserne i denne artikel sikrer, at tilsynsmyndighederne kan få adgang til tilstrækkelige oplysninger til, at de kan varetage deres opgave tilfredsstillende og værne om medlemmernes og de pensionsberettigedes interesser.

Artikel 14 – Den kompetente myndigheds indgrebsbeføjelser

Denne artikel sikrer, at tilsynsmyndighederne har tilstrækkelige indgrebsbeføjelser til at de kan varetage deres opgave tilfredsstillende og værne om medlemsstaternes og de pensionsberettigedes interesser. De kompetente myndigheder kan foretage inspektion i pensionskassen og foretage kontrol af funktioner, der er lagt ud til andre.

Artikel 15 – Tekniske hensættelser

For at tilgodese medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser skal pensionskasserne foretage tekniske hensættelser. I pensionskasser med ordninger, der dækker aktuarmæssige risici, og/eller hvor risikoen bæres af pensionskassen, skal de tekniske hensættelser beregnes under udvisning af tilstrækkelig forsigtighed.

De tekniske hensættelser skal beregnes hvert år, og beregningen skal foretages og attesteres af kvalificerede aktuarer efter anerkendte aktuarmæssige metoder. Denne beregning behøver kun at finde sted hvert tredje år, hvis pensionskassen over for den kompetente myndighed kan bevise, at der har fundet tilpasninger sted i de mellemliggende år.

Rentesatsen skal vælges med forsigtighed efter de nationale regler, og størrelsen af de tekniske hensættelser skal både afspejle en aktuarmæssig værdi af medlemmernes optjente pensionsrettigheder og være tilstrækkelig til fortsat udbetaling af pensioner og ydelser til de nuværende pensionsmodtagere.

Artikel 16 – Kapitaldækning af de tekniske hensættelser

I princippet skal de tekniske hensættelser til enhver tid dækkes fuldt ud af egnede aktiver. Men i betragtning af de meget langsigtede investeringer, som typisk foretages af arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, og deres lavere likviditetsrisiko (eftersom der i modsætning til livsforsikring ikke er nogen mulighed for tilbagekøb), kan medlemsstaterne i en begrænset periode give pensionskasser dispensation fra kravet om fuld kapitaldækning. Ved enhver fravigelse af kapitaldækningsreglerne skal der fremlægges en plan for genoprettelse af den fulde dækning af de tekniske hensættelser.

Ved grænseoverskridende virksomhed skal der til enhver tid være fuld kapitaldækning for de tekniske hensættelser for at beskytte medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser og åbne mulighed for gensidig anerkendelse af de forskellige tilsynsordninger i medlemsstaterne.

Artikel 17 – Lovpligtig egenkapital

I mange tilfælde er det den pensionstegnende virksomhed og ikke selve pensionskassen, der dækker alle aktuariemæssige risici eller garanterer for bestemte pensionsydelse eller investeringsafkast. I nogle tilfælde er det imidlertid pensionskassen selv, der dækker disse risici eller yder en sådan garanti, medens den pensionstegnende virksomhed kun er forpligtet til at indbetale de fornødne bidrag. I disse tilfælde er der tale om pensionsprodukter svarende til livsforsikringsprodukter. Direktivet foreskriver, at arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der tilbyder sådanne produkter, skal opfylde samme supplerende egenkapitalkrav som livsforsikringsselskaber.

Artikel 18 – Investeringsregler

Det foreslås, at investeringsreglerne skal bygge på kvalitative kriterier. Man har fundet det bedst, at aktivallokeringen foregår på grundlag af de forpligtelser, hver fond har indgået, og ikke ud fra et fast sæt kvantitative regler. Som hovedregel skal aktivallokeringen være baseret på forsigtighedsprincipper. Det kræver først og fremmest en passende spredning i værdipapirbeholdningen på lande/geografiske områder, valutaer og brancher. Investeres der kraftigt i den pensionstegnende virksomhed, kan dennes konkurs resultere i, at medarbejderne både mister deres job og deres pensionsrettigheder. Der må derfor sættes strenge grænser for investeringer i virksomheden selv.

Tilsynsmetoderne er meget forskellige fra den ene medlemsstat til den anden. Medlemsstaterne bør derfor have et vist spillerum til at afgøre, hvilke nærmere investeringsregler de ønsker overholdt af pensionskasser etableret på deres område. Det er samme fremgangsmåde som den, der blev fulgt i forsikringsdirektiverne (se f.eks. artikel 22, stk. 2, i direktiv 92/96/EØF). De her omhandlede pensionskasser er meget langsigtede investorer, der fuldt ud er i stand til at drage fordel af det høje afkast og den ringe grad af volatilitet, aktier normalt er forbundet med på lang sigt. De har behov for at knytte pensionsløfter til den langsigtede reale økonomiske vækst. De har også behov for international spredning og for at kunne investere i andre valutaer end dem, de har deres forpligtelser i. Sådanne investeringer bør derfor ikke behandles uforholdsmæssigt strengt.

I deres egenskab af investorer, der opererer med meget lange tidshorisonter, kan pensionskasserne hjælpe med til at gøre EU's marked for risikovillig kapital større og mere likvidt. Det må være op til pensionskassen selv at afgøre, om den ønsker at investere i risikovillig kapital eller ej. Det er derfor vigtigt, at tilsynsreglerne ikke lægger for store hindringer i vejen for sådanne investeringer.

Artikel 19 – Forvaltning og deponering

Det fastsættes her, at pensionskasserne frit kan vælge at overlade forvaltning og deponering til institutioner, der er behørigt godkendt i en anden medlemsstat. Bestemmelserne i denne artikel sikrer kreditinstitutter og porteføljeadministratorer ret til fri udveksling af tjenesteydelser.

Artikel 20 – Grænseoverskridende virksomhed

Samordning af tilsynsregler er en af de nødvendige forudsætninger for, at en pensionskasse vil kunne forvalte pensionsordninger på et grænseoverskridende grundlag. En højere grad af samordning af de nationale skatteordninger er også en vigtig betingelse. Dette spørgsmål behandles dog ikke i denne sammenhæng. Artikel 20 opstiller blot princippet om fri adgang til grænseoverskridende virksomhed og fastlægger en ordning for samarbejde og underretning mellem tilsynsmyndigheder. Det fastsættes desuden, at en pensionskasse, der ønsker at tilbyde pensionsordninger i en anden medlemsstat, skal følge de relevante social- og arbejdsretlige krav, der gælder i den medlemsstat, hvor den pensionstegnende virksomhed er etableret. Der er hovedsagelig tale om krav til de pensionsydelse, der skal præsteres.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV
om arbejdsmarkedsorienterede pensionskassers aktiviteter

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg²,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251³, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Et ægte indre marked for finansielle tjenester har afgørende betydning for økonomisk vækst og jobskabelse inden for Fællesskabet.
- (2) Der er allerede gjort store fremskridt på vejen mod skabelse af et sådant indre marked, der har sat finansielle institutioner i stand til at operere i andre medlemsstater og sikret et højt beskyttelsesniveau for forbrugere af finansielle tjenesteydelser.
- (3) I meddelelse fra Kommissionen – Etablering af en ramme for de finansielle markeder: en handlingsplan⁴, fastlægges en række foranstaltninger, der er nødvendige for den fuldstændige gennemførelse af det indre marked for finansielle tjenester, og Det Europæiske Råd opfordrede på sit møde i Lissabon den 23. og 24. marts 2000 til, at denne handlingsplan gennemføres senest i 2005.
- (4) I handlingsplanen for finansielle tjenester understreges det, at det er påtrængende nødvendigt at udarbejde et direktiv om tilsyn med arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, da disse vigtige finansielle institutioner ikke er underlagt et sammenhængende sæt EF-regler, der sætter dem i stand til at udnytte alle fordelene ved det indre marked.
- (5) Der bør tilvejebringes fri udveksling af tjenesteydelser og investeringsfrihed, der kun bør være underlagt samordnede tilsynskrav, for alle pensionskasser, som er helt adskilt fra enhver pensionstegnende virksomhed, som opererer på et kapitaldæknings-

¹ EFT

² EFT

³ EFT

⁴ KOM(1999) 232 endelig udg.

grundlag, og som udelukkende har til formål at udbetale pensionsydelser uanset om disse pensionskasser anses for retlige enheder.

- (6) Medlemsstaterne bør bevare det fulde ansvar for tilrettelæggelsen af deres sociale sikringssystemer.
- (7) Det bør fastsættes, at dette direktiv ikke finder anvendelse på pensionskasser, der forvalter socialsikringsordninger, som allerede er underlagt samordning på EF-plan. Der bør dog tages hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for de pensionskasser, der i en enkelt medlemsstat forvalter såvel socialsikringsordninger som arbejdsmarkedsorienterede ordninger.
- (8) Finansielle institutioner, der allerede er underlagt EF-lovgivning, bør som hovedregel ikke være omfattet af dette direktiv. Da disse institutioner imidlertid i visse tilfælde også kan tilbyde arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger, er det vigtigt at sikre, at dette direktiv ikke fører til konkurrencefordrejninger. Sådanne fordrejninger kan undgås ved at anvende tilsynskravene i dette direktiv på livsforsikringssektors arbejdsmarkedsorienterede pensionsaktiviteter.
- (9) At medlemsstaterne får mulighed for at udelukke pensionskasser, der forvalter ordninger med under 100 medlemmer eller pensionsberettigede, fra deres gennemførelseslovgivning, kan lette tilsynet i nogle medlemsstater uden at lægge hindringer i vejen for, at det indre marked kan fungere efter hensigten.
- (10) Pensionskasser, såsom Unterstützungskassen i Tyskland, hvor medlemmerne ikke har noget retskrav på ydelser af en bestemt størrelsesorden, og hvor deres interesser er beskyttet ved en lovpligtig insolvensforsikring, bør ikke være omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv.
- (11) For at beskytte medlemmer og pensionsberettigede bør arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser begrænse deres virksomhed til de aktiviteter og de dermed forbundne transaktioner, der er nævnt i dette direktiv.
- (12) Såfremt en virksomhed, der indbetaler bidrag til en pensionskasse (det pensionstegnende firma), går konkurs risikerer medlemmet at miste både sit job og sine optjente pensionsrettigheder. Det er derfor nødvendigt at sikre en klar adskillelse mellem den pensionstegnende virksomhed og pensionskassen.
- (13) Der er store forskelle mellem medlemsstaterne imellem med hensyn til den måde, hvorpå arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser opererer, og det tilsyn, der føres med dem. I nogle medlemsstater kan der ikke alene føres tilsyn med selve pensionskassen, men også med de virksomheder, der har ret til at drive disse pensionskasser. Medlemsstaterne bør have mulighed for at tilgodese disse særlige forhold, så længe alle de i dette direktiv fastsatte krav fuldt ud opfyldes.
- (14) Arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser er udbydere af finansielle tjenester, og de bør derfor opfylde bestemte minimimstilsynskrav med hensyn til deres aktiviteter og drift.

- (15) Det meget store antal pensionskasser i nogle medlemsstater indebærer, at det er nødvendigt at have pragmatiske regler for forudgående godkendelse af pensionskasser. For pensionskasser, der ønsker at forvalte pensionsordninger i en anden medlemsstat, bør der dog kræves forudgående tilladelse fra den kompetente myndighed i hjemlandet.
- (16) Et årsregnskab og en årsberetning, der giver et retvisende billede af pensionskassens aktiver, forpligtelser og finansielle stilling, og som er behørigt godkendt af en autoriseret revisor, udgør en vigtig kilde til oplysninger for pensionsordningens medlemmer, pensionsmodtagerne og de kompetente myndigheder. De sætter bl.a. de kompetente myndigheder i stand til at føre tilsyn med pensionskassens finansielle situation og vurdere, om den er i stand til at opfylde alle sine kontraktlige forpligtelser.
- (17) Det er overordentligt vigtigt, at medlemmer og pensionsmodtagere informeres ordentligt. Dette gælder i særdeleshed information om pensionskassens finansielle situation, de kontraktlige regler, pensionsydelse og den faktiske finansiering af optjente pensionsrettigheder, investeringspolitikken og risiko- og omkostningsstyringen.
- (18) Pensionskassers investeringspolitik har afgørende betydning for både sikkerheden i og omkostningerne ved arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger. Pensionskasser bør derfor mindst hvert tredje år udarbejde en redegørelse for deres investeringsprincipper. Denne redegørelse bør indsendes til den kompetente myndighed og desuden kunne rekvireres af medlemmer og pensionsmodtagere.
- (19) For at de kompetente myndigheder skal kunne varetage deres opgaver, bør de have de fornødne informationssøgnings- og indgrebsbeføjelser over for pensionskasser og deres faktiske ledere. Har pensionskassen lagt visse funktioner af materiel betydning som f.eks. investeringsforvaltning, edb eller regnskabsføring ud til andre virksomheder (outsourcing), bør det være muligt at udvide disse beføjelser til også at omfatte disse funktioner, således at der føres tilsyn med, om de udøves efter reglerne.
- (20) Forsigtig beregning af tekniske hensættelser er en afgørende forudsætning for, at der kan være sikkerhed for, at forpligtelserne til at udbetale pensionsydelse kan opfyldes. De tekniske hensættelser bør derfor beregnes efter anerkendte aktuarmæssige metoder og attesteres af kvalificerede personer. Rentesatsen bør vælges med forsigtighed efter de nationale regler. Størrelsen af de tekniske reserver bør både afspejle en aktuarmæssig værdi af medlemmernes optjente pensionsrettigheder og være tilstrækkelig til at sikre fortsat udbetaling af pensionsydelse til de nuværende pensionsmodtagere.
- (21) Der er store forskelle fra den ene medlemsstat til den anden med hensyn til, hvilke risici pensionskasserne dækker. Medlemsstaterne bør derfor have mulighed for at fastsætte yderligere og mere detaljerede regler end direktivets for beregning af tekniske hensættelser.
- (22) For at beskytte medlemmer og pensionsmodtagere i tilfælde af det pensionstegnende firmas insolvens må det sikres, at pensionskasser har tilstrækkelige egnede aktiver til dækning af de tekniske hensættelser. I tilfælde af grænseoverskridende aktiviteter forudsætter den gensidige anerkendelse af tilsynsprincipper i medlemsstaterne i særdeleshed, at der til enhver tid er fuld dækning for de tekniske hensættelser.

- (23) Pensionskasser, der ikke opererer grænseoverskridende, bør af medlemsstaterne kunne få dispensation fra kravet om fuld dækning for de tekniske hensættelser på betingelse af, at der foreligger en konkret plan for genoprettelse af den fulde dækning, og uden at kravene i Rådets direktiv 80/987/EØF af 20. oktober 1980 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens⁵ tilsidesættes.
- (24) I mange tilfælde er det den pensionstegnende virksomhed og ikke pensionskassen selv, der dækker aktuariemæssige risici eller garanterer for bestemte ydelser eller investeringsafkast. I nogle tilfælde er det imidlertid selve pensionskassen, der giver denne dækning eller garanti, og den pensionstegnende virksomheds forpligtelser udtømmes normalt ved indbetaling af de fornødne bidrag. I disse tilfælde svarer de tilbudte pensionsprodukter til livsforsikringsselskabers produkter, og de pågældende pensionskasser bør opfylde samme supplerende egenkapitalkrav som livsforsikringsselskaber.
- (25) Pensionskasser investerer på meget lang sigt. Tilbagekøb af deres aktiver kan normalt kun finde sted med det formål at udbetale pensionsydelse. For at sikre medlemmer og pensionsmodtagere en tilstrækkelig beskyttelse bør pensionskasser desuden være i stand til at vælge den aktivallokering, der er bedst egnet i forhold til forpligtelsernes nærmere art og varighed. Dette indebærer, at investeringsreglerne bør være baseret på kvalitative kriterier, således at pensionskasserne tvinges til at udvise forsigtighed, men samtidig får et tilstrækkeligt spillerum til at vælge den sikreste og mest effektive investeringspolitik.
- (26) Der er store forskelle mellem de enkelte medlemsstaters tilsynsmetoder og tilsynspraksis. Medlemsstaterne bør derfor have et vist spillerum med hensyn til at fastlægge de nærmere investeringsregler, de ønsker overholdt af pensionskasser etableret på deres område. Sådanne regler må imidlertid ikke begrænse kapitalens frie bevægelighed, medmindre det er begrundet i tilsynsmæssige hensyn.
- (27) Da pensionskasser investerer på meget lang sigt og derfor har ringe likviditetsrisiko, er de fuldt ud i stand til at investere i ikke-likvide aktiver som aktier såvel som på markederne for risikovillig kapital. De bør også kunne udnytte fordelene ved international spredning af aktiverne. Adgangen til at investere i aktier, på markeder for risikovillig kapital og i andre valutaer end den, forpligtelserne lyder på, bør derfor ikke begrænses for meget.
- (28) Begrænsninger i adgangen til frit at vælge administratorer og depositarer begrænser konkurrencen på det indre marked, og sådanne restriktioner bør derfor elimineres.
- (29) Pensionskasser bør have mulighed for at tilbyde deres tjenester i andre medlemsstater. Det vil kunne give dem betydelige skalafordele, samtidig med at det kan styrke EF's erhvervslivs konkurrenceevne og fremme arbejdskraftens mobilitet. Dette kræver gensidig anerkendelse af tilsynskrav.
- (30) Ved udøvelse af retten til at forvalte pensionsordninger i andre medlemsstater bør arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser i fuldt omfang overholde alle bestemmelser i den social- og arbejdsretlige lovgivning i den pågældende anden medlemsstat.

⁵ EFT L 283 af 28.10.1980, s. 23. Senest ændret ved direktiv 87/164/EØF (EFT L 66 af 11.3.1987, s. 11).

- (31) Målene for den påtænkte handling, etablering af en retlig EF-ramme for arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan derfor i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5, på grund af handlingsomfang og virkninger bedre gennemføres på EF-plan. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Indhold

Dette direktiv fastsætter regler for optagelse og udøvelse af virksomhed som arbejdsmarkedsorienteret pensionskasse.

Artikel 2

Anvendelsesområde

Dette direktiv finder anvendelse på arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser.

Det direktiv finder ikke anvendelse på:

- a) pensionskasser, der forvalter socialsikringsordninger, som er omfattet af Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71⁶ eller er opført i bilag II til denne forordning og forordning (EØF) nr. 574/72⁷
- b) pensionskasser omfattet af Rådets direktiv 79/267/EØF⁸, Rådets direktiv 85/611/EØF⁹, Rådets direktiv 93/22/EØF¹⁰, og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EØF¹¹
- c) pensionskasser, der opererer på "pay-as-you-go"-basis
- d) i Tyskland de såkaldte "Unterstützungskassen"
- e) virksomheder, der benytter ordninger med bogførte reserver med henblik på udbetaling af pensionsydelse til deres ansatte.

⁶ EFT L 149 af 5.7.1971, s. 2.

⁷ EFT L 74 af 27.3.1972, s. 1.

⁸ EFT L 63 af 13.3.1979, s. 1-18.

⁹ EFT L 375 af 31.12.1985, s. 3-18.

¹⁰ EFT L 141 af 11.6.1993, s. 27.

¹¹ EFT L 126 af 26.5.2000, s. 1.

Artikel 3

Anvendelse på pensionskasser, der forvalter socialsikringsordninger

Arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der også forvalter lovpligtige arbejdsmarkedsrelaterede pensionsordninger, som betragtes som socialsikringsordninger omfattet af forordning (EØF) nr. 1408/71 og forordning (EØF) nr. 574/72, falder ind under dette direktiv, med hensyn til den del af deres aktiviteter, der omfatter ikke-lovpligtige arbejdsmarkedsorienterede pensioner.

Artikel 4

Fakultativ anvendelse på pensionskasser omfattet af direktiv 79/267/EØF

Medlemsstaterne kan vælge at anvende nærværende direktivs artikel 11-16, 18 og 19 på arbejdsmarkedsorienterede pensionsaktiviteter, pensionskasser, der er omfattet af direktiv 79/267/EØF, forudsat at de relevante aktiver og forpligtelser forvaltes i en særskilt retlig enhed. I så fald er denne særskilte retlige enhed ikke underlagt bestemmelserne i artikel 17 og 21 i direktiv 79/267/EØF og artikel 19-24 og 31 i Rådets direktiv 92/96/EØF¹².

Artikel 5

Små pensionskasser og lovpligtige ordninger

1. Medlemsstaterne kan helt eller delvis undlade at anvende dette direktiv på pensionskasser, hvis pensionsordninger har under 100 medlemmer eller pensionsmodtagere. Artikel 20 kan kun finde anvendelse hvis en medlemsstat vælger at anvende samtlige dette direktivs bestemmelser på sådanne pensionskasser.
2. Medlemsstaterne kan undlade at anvende artikel 9-17 på pensionskasser, der forvalter lovpligtige arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger garanteret af en offentlig myndighed.

Artikel 6

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- a) "arbejdsmarkedsorienteret pensionskasse" eller "pensionskasse": en pensionskasse, der opererer på et kapitaliseringsgrundlag, og som er oprettet adskilt fra ethvert pensionstegnende firma eller fag udelukkende med det formål at yde arbejdsmarkedsorienterede pensioner på grundlag af en individuelt eller kollektivt indgået aftale mellem arbejdsgiver(e) og ansatte eller deres respektive repræsentanter

¹² EFT L 360 af 9.12.1992, s. 1.

eller mellem pensionskassen og enkeltpersoner, hvad enten disse er selvstændige eller lønmodtagere

- b) "pensionsordning": en aftale, kontrakt, fundats eller vedtægt om, hvilke pensioner der ydes og på hvilke vilkår
- c) "pensionstegnende firma": enhver virksomhed eller andet organ, der indbetaler bidrag til en pensionskasse
- d) "pensionsydelse": ydelse i form af livsvarige eller ophørende pensioner eller i form af engangsbeløb udbetalt ved dødsfald, invaliditet, udtræden af arbejdsmarkedet eller pensionsalderens indtræden eller støtte udbetalt eller ydet som supplement til disse ydelser ved sygdom, social trang eller dødsfald
- e) "medlemmer": de personer, der er eller bliver berettigede til at modtage pensionsydelse
- f) "pensionsmodtagere": de personer, der modtager pensionsydelse
- g) "kompetente myndigheder": de nationale myndigheder, der er udpeget til at varetage de opgaver, der fastlægges i dette direktiv
- h) "aktuarmæssige risici": biometriske risici, bl.a. risikoen for død, invaliditet og høj alder
- i) "markeder for risikovillig kapital": markeder for tilvejebringelse af egenkapital til en virksomhed under opstart
- j) "hjemland": den medlemsstat, hvori pensionskassen har hjemsted
- k) "værtsland": den medlemsstat, hvori det pensionstegnende firma eller det individuelle medlem har hjemsted
- l) "hjemsted":
 - for pensionskasser: den medlemsstat, hvor pensionskassen har sit registrerede hjemsted eller hovedkontor
 - for pensionstegnende virksomheder: den medlemsstat, hvor virksomheden har sit registrerede hjemsted eller hovedkontor, hvis den er en juridisk person eller en filial eller afdeling af en juridisk person, eller den medlemsstat, hvor hovedkontoret er beliggende, hvis den pensionstegnende virksomhed er en fysisk person
 - for privatpersoner: den medlemsstat, hvor vedkommende har sin bopæl.

Artikel 7

Pensionskassers virksomhed

Medlemsstaterne pålægger pensionskasser med hjemsted på deres område at begrænse deres virksomhed til pensionsrelaterede aktiviteter og aktiviteter i direkte tilknytning hertil, herunder aktiviteter affødt af deres investeringspolitik.

Artikel 8

Retlig adskillelse mellem det pensionstegnende firma og pensionskassen

Medlemsstaterne drager omsorg for en retlig adskillelse mellem det pensionstegnende firma og pensionskassen, således at det sikres, at pensionskassens aktiver bevares til medlemmerne og pensionsmodtagerne i tilfælde af det pensionstegnende firmas konkurs.

Artikel 9

Betingelser angående driften

1. Medlemsstaterne drager omsorg for:
 - (a) at pensionskassen er registreret
 - (b) at pensionskassen reelt ledes af personer med godt omdømme, der enten selv har tilstrækkelige faglige kvalifikationer og erfaringer eller har ansat rådgivere med tilstrækkelige faglige kvalifikationer og erfaringer
 - (c) at pensionskassen har faste regler for, hvordan pensionsordningerne fungerer, samt at medlemmerne er blevet behørigt informeret om disse regler
 - (d) at alle tekniske hensættelser er beregnet og attesteret i overensstemmelse med anerkendte aktuarmæssige principper af en aktuar eller anden ekspert på området
 - (e) at det pensionstegnende firma, såfremt dette garanterer for udbetalingen af pensionsydelse, har forpligtet sig til at foretage de fornødne indbetalinger
 - (f) at medlemmerne informeres tilstrækkeligt om pensionsordningens vilkår, navnlig om:
 - (i) hvilke kontraktlige rettigheder og forpligtelser parterne i pensionsordningen har
 - (ii) hvilke økonomiske, tekniske og andre risici der er forbundet med pensionsaftalen
 - (iii) hvordan de med pensionsaftalen forbundne risici fordeles mellem aftaleparterne.

2. Medlemsstaterne kan stille andre krav med hensyn til driften af pensionskasser med henblik på at sikre, at medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser tilgodeses i tilstrækkeligt omfang.
3. I tilfælde af grænseoverskridende virksomhed som omhandlet i artikel 20 skal vilkårene for pensionskassens drift forinden godkendes af den kompetente myndighed i hjemlandet.

Artikel 10

Årsregnskab og årsberetning

Medlemsstaterne pålægger pensionskasser med hjemsted på deres område at opstille årsregnskaber og udarbejde årsberetninger. Årsregnskab og årsberetning skal give et retvisende og korrekt billede af pensionskassens aktiver, forpligtelser og finansielle situation. De skal være udarbejdet efter gældende regler og behørigt godkendt af en autoriseret revisor.

Artikel 11

Informationspligt over for medlemmer og pensionsmodtagere

1. Afhængigt af pensionsordningens art drager medlemsstaterne omsorg for, at den i stk. 2, 3 og 4 omhandlede information gives.
2. Medlemmer og pensionsmodtagere skal:
 - (a) efter anmodning modtage årsregnskab og årsberetning
 - (b) inden for en rimelig frist informeres om enhver relevant ændring i pensionsordningens vilkår.
3. Hvert medlem skal efter anmodning informeres detaljeret og udførligt om:
 - (a) det eventuelle målniveau for pensionsydelse
 - (b) den faktiske finansiering af optjente pensionsrettigheder
 - (c) pensionsydelsestørrelse i tilfælde af ansættelsesforholdets ophør
 - (d) de forskellige investeringsmuligheder og den faktiske investeringsportefølje samt risikoeksponering og de omkostninger, der er forbundet med investeringerne, hvis investeringsrisikoen bæres af medlemmet selv.

Den i første afsnit omhandlede information gives sammen med årsregnskab og årsberetning, jf. stk. 2, litra a)
4. Hver pensionsmodtager skal informeres tilstrækkeligt om de pensionsydelser, som vedkommende får udbetalt, og de udbetalingsmåder, der findes.

Artikel 12

Offentliggørelse af investeringsprincipper

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at alle pensionskasser med hjemsted på deres område hvert tredje år samt omgående efter enhver væsentlig ændring giver hjemlandets kompetente myndighed oplysning om deres investeringspolitik. Dette sker ved fremsendelse af en redegørelse for principperne for investeringspolitikken, med angivelse af risikovurderings- og risikostyringsmetoderne, samt den strategiske aktivallokering under hensyn til pensionsforpligtelsernes art og varighed.
2. Redegørelsen for principperne for investeringspolitikken stilles desuden efter anmodning til rådighed for pensionsordningens medlemmer og pensionsmodtagere.

Artikel 13

Oplysningspligt over for de kompetente myndigheder

Hver medlemsstat sikrer, at de kompetente myndigheder har de fornødne beføjelser og midler til:

- (a) at afkræve en pensionskasse, medlemmerne af dens bestyrelse, andre medlemmer af dens ledelse eller personer, der udøver kontrol med den, oplysninger om eller dokumentation for alle forretningsaktiviteter
- (b) at føre tilsyn med kontrakter om relationer mellem pensionskassen og andre virksomheder, om overførsel af bestemte funktioner til andre virksomheder (outsourcing), som kan få indflydelse på pensionskassens finansielle situation eller har materiel betydning for et effektivt tilsyn
- (c) regelmæssigt ud over årsregnskab og årsberetning at få udleveret alle de dokumenter, der er nødvendige for tilsynet, navnlig:
 - (i) interne situationsrapporter
 - (ii) aktuarmæssige værdiansættelser
 - (iii) analyser af de med aktiverne forbundne risici
 - (iv) dokumentation for, at pensionskassen følger principperne for investeringspolitikken
 - (v) dokumentation for, at indbetalingerne har fundet sted som planlagt
 - (vi) lovpligtig revisionsrapport
- (d) at foretage inspektion i pensionskasserne og, i givet fald, de virksomheder, der har fået overdraget bestemte funktioner, med det formål at kontrollere, om aktiviteterne udøves i overensstemmelse med de gældende tilsynsregler.

Artikel 14

Den kompetente myndigheds indgrebsbeføjelser

1. Den kompetente myndighed kræver, at alle pensionskasser følger sunde administrations- og regnskabsprocedurer og anvender egnede interne kontrolmetoder.
2. Den kompetente myndighed kan træffe enhver foranstaltning over for pensionskasser eller deres ledere, der er hensigtsmæssige og nødvendige for at forebygge eller afhjælpe enhver uregelmæssighed til skade for medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser.

Den kompetente myndighed kan også indskrænke eller forbyde pensionskassens frie rådighed over sine aktiver, når pensionskassen:

- (a) ikke har foretaget tilstrækkelige tekniske hensættelser for alle sine aktiviteter eller ikke råder over tilstrækkelige aktiver til dækning af de tekniske hensættelser
 - (b) ikke opfylder de lovmæssige krav til egenkapitalen.
3. Den kompetente myndighed kan for at værne om medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser udpege en særlig, kvalificeret repræsentant til helt eller delvis at overtage de beføjelser, som pensionskassens ledere har i henhold til lov eller vedtægter.
 4. Den kompetente myndighed kan nedlægge forbud mod eller fastsætte begrænsninger i den virksomhed, der udøves af en pensionskasse, navnlig når:
 - (a) pensionskassen ikke sikrer en tilstrækkelig beskyttelse af medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser
 - (b) pensionskassen ikke længere opfylder betingelserne for drift af pensionskasser
 - (c) pensionskassen groft har tilsidesat de forpligtelser, den har i henhold til de regler, den er underlagt
 - (d) pensionskassen i tilfælde af grænseoverskridende aktiviteter ikke overholder de bestemmelser i værtslandets arbejds- og sociallovgivning, der er relevante for arbejdsmarkedsorienterede pensioner.

Ethvert forbud mod en pensionskasses virksomhed skal være nøje begrundet og meddelt den pågældende pensionskasse.

5. Pensionskasser, der udøver grænseoverskridende virksomhed, jf. artikel 20, er underlagt løbende tilsyn fra den kompetente myndighed i værtslandet med hensyn til overholdelse af værtslandets arbejds- og sociallovgivning, jf. artikel 20, stk. 5.
6. Medlemsstaterne sikrer, at afgørelser truffet angående en pensionskasse i henhold til love og administrative bestemmelser vedtaget i overensstemmelse med dette direktiv kan indbringes for domstolene.

Artikel 15

Tekniske hensættelser

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at pensionskasser, der forvalter arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger, til enhver tid har fuldt overblik over størrelsen af de finansielle forpligtelser, deres bestand af løbende pensionsaftaler afføder.
2. Medlemsstaterne drager omsorg for, at pensionskasser, der forvalter arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger med dækning af aktuarmæssige risici og/eller med garanti for et bestemt investeringsafkast eller et bestemt ydelsesniveau, foretager tilstrækkelige tekniske hensættelser til dækning af alle disse pensionsordninger.
3. Disse tekniske hensættelser beregnes hvert år. Medlemsstaterne kan dog tillade, at de kun beregnes hvert tredje år, når pensionskassen over for den kompetente myndighed dokumenterer, at der er foretaget tilpasninger i de mellemliggende år. Denne dokumentation skal vise den justerede udvikling i de tekniske hensættelser og ændringerne i de dækkede risici.
4. Beregningen af de tekniske hensættelser foretages og attesteres af en kvalificeret aktuar eller anden ekspert på området efter anerkendte aktuarmæssige metoder i overensstemmelse med følgende principper:
 - (a) mindstebeløbet for de tekniske hensættelser beregnes under udvisning af tilstrækkelig forsigtighed i aktuarmæssig henseende. Det skal være tilstrækkeligt til at sikre den fortsatte udbetaling af pensioner og ydelser til nuværende pensionsmodtagere og den aktuarmæssige værdi af medlemmernes optjente pensionsrettigheder.
 - (b) rentesatsen skal vælges med forsigtighed i overensstemmelse med de regler, der fastsættes af den kompetente myndighed i pensionskassens hjemland
 - (c) metoden og grundlaget for beregningen af de tekniske hensættelser skal som hovedregel være konstant fra det ene regnskabsår til det andet. Den kan dog ændres, når dette er begrundet i ændringer i de retlige eller økonomiske forhold, der ligger til grund for de antagelser, beregningerne bygger på.
5. Medlemsstaterne kan fastsætte yderligere og mere detaljerede krav til beregningen af tekniske hensættelser med det formål at sikre, at medlemmernes og pensionsmodtagernes interesser tilgodeses i tilstrækkeligt omfang.

Artikel 16

Kapitaldækning af tekniske hensættelser

1. Medlemsstaterne pålægger alle pensionskasser at have tilstrækkelige egnede aktiver til at dække de tekniske hensættelser for alle de pensionsordninger, pensionskassen til enhver tid forvalter.

2. Medlemsstaterne kan i et begrænset tidsrum tillade pensionskasser at fravige bestemmelsen i stk. 1. For at sikre, at kravene i stk. 16 overholdes påny, gives dispensationen på følgende betingelser:
 - (a) pensionskassen skal opstille en konkret og realisabel plan for genoprettelse af den aktivbeholdning, der er nødvendig for fuldstændig dækning af de tekniske hensættelser inden for en rimelig tid. Denne plan skal godkendes af den kompetente myndighed
 - (b) ved opstillingen af denne plan skal der tages hensyn til pensionskassens særlige situation, herunder navnlig aktivernes og passivernes struktur, risikoprofilen, likviditetsplanen, de pensionsberettigedes aldersprofil, nye ordninger og ordninger, der overgår fra ingen eller kun delvis kapitaldækning til fuld kapitaldækning
 - (c) pensionskassen skal indføre og underrette den kompetente myndighed om en procedure for overførsel af aktiverne til en anden finansiel institution eller et tilsvarende organ i tilfælde af, at pensionsordningen ophæves i dispensationsperioden.
3. I pensionskasser, der udøver grænseoverskridende virksomhed, jf. artikel 20, skal der til enhver tid være fuld kapitaldækning for de tekniske hensættelser.

Artikel 17

Lovpligtig egenkapital

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at pensionskasser med pensionsordninger, hvor pensionskassen selv er forpligtet til at dække aktuarmæssige risici, og/eller hvor pensionskassen selv garanterer et bestemt investeringsafkast eller pensionsydelsesniveau, for alle de ordninger, de forvalter, har en permanent beholdning af yderligere aktiver ud over de tekniske hensættelser. Disse aktiver skal friholdes fra enhver forudselig forpligtelse og fungere som en sikkerhedskapital til dækning af uoverensstemmelser mellem de forventede og de faktiske udgifter og overskud.
2. I forbindelse med reglerne for beregning af disse yderligere aktiver finder reglerne i direktiv 79/267/EØF anvendelse.

Artikel 18

Investeringsregler

1. Medlemsstaterne pålægger pensionskasser etableret på deres område at investere med forsigtighed.
2. Aktiver til dækning af ordninger, hvor investeringsrisikoen bæres af medlemmerne, skal investeres efter følgende regler:

- (a) aktiverne skal investeres på en sådan måde, at der skabes sikkerhed, kvalitet, likviditet og rentabilitet i den samlede investeringsportefølje
 - (b) aktiverne skal spredes på en sådan måde, at risikoophobning i den samlede portefølje undgås
 - (c) der må ikke investeres mere end 5% af den samlede portefølje i det pensionstegnende firma. Er pensionsordningen tegnet af en gruppe firmaer, skal investeringer i disse pensionstegnende firmaer foregå under udvisning af forsigtighed og med den fornødne spredning.
3. Medlemsstaterne pålægger pensionskasser etableret på deres område at investere aktiver til dækning af de tekniske hensættelser efter følgende regler:
- (a) aktiverne skal investeres under hensyn til de forventede fremtidige pensionsydelsers art og varighed og på en sådan måde, at der skabes sikkerhed, kvalitet, likviditet og rentabilitet i den samlede investeringsportefølje
 - (b) aktiverne skal spredes på en sådan måde, at risikoophobning i den samlede portefølje undgås
 - (c) der må ikke investeres mere end 5% af de tekniske hensættelser i det pensionstegnende firma. Er pensionsordningen tegnet af en gruppe firmaer, skal investeringer i disse pensionstegnende firmaer foregå under udvisning af forsigtighed og med den fornødne spredning.
4. Medlemsstaterne må ikke kræve, at pensionskasser investerer i bestemte typer aktiver.
5. Medlemsstaterne må ikke stille krav om nogen form for forudgående godkendelse eller systematisk anmeldelse af investeringsbeslutninger truffet af en pensionskasse eller dennes investeringsledelse.
6. I overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 1-5 kan medlemsstaterne for pensionskasser etableret på deres område, fastsætte mere detaljerede regler under hensyn til samtlige pensionsordninger, der forvaltes af disse institutioner.

Disse pensionskasser skal dog have mulighed for:

- (a) at investere op til 70% af de aktiver, der dækker tekniske hensættelser, eller 70% af den samlede portefølje for ordninger, hvori investeringsrisikoen bæres af medlemmerne, i aktier, andre aktielignende omsætningspapirer eller obligationer udstedt af private virksomheder og bestemme, hvordan disse aktiver skal vægtes i deres investeringsportefølje
- (b) at have aktiver i ikke-kongruente valutaer til dækning af mindst 30% af deres tekniske hensættelser
- (c) at investere på markederne for risikovillig kapital.

7. Stk. b, andet afsnit, udelukker ikke, at medlemsstaterne kan kræve strengere investeringsregler overholdt på et individuelt grundlag, forudsat at dette krav er begrundet i tilsynsmæssige hensyn, navnlig på baggrund af de af pensionskassen indgåede forpligtelser.

Artikel 19

Administration og deponering

1. Medlemsstaterne må ikke indskrænke pensionskassers mulighed for frit at vælge at overlade administrationen af deres investeringsportefølje til en investeringsadministratorer, der er etableret i en anden medlemsstat og har tilladelse til at udøve sådan virksomhed efter direktiv 92/96/EØF, 93/22/EØF og 2000/12/EF.
2. Medlemsstaterne må ikke indskrænke pensionskassers mulighed for frit at vælge at deponere deres aktiver hos depositarer, der er etableret i en anden medlemsstat og har tilladelse til at udøve sådan virksomhed efter direktiv 93/22/EØF eller 2000/12/EF eller er godkendt som depositarer efter direktiv 85/611/EØF.

Artikel 20

Grænseoverskridende virksomhed

1. Medlemsstaterne giver virksomheder og enkeltpersoner med hjemsted på deres område adgang til at tegne pensioner i pensionskasser beliggende i andre medlemsstater. De giver ligeledes arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser på deres område adgang til at forvalte pensionsordninger tegnet af virksomheder eller enkeltpersoner fra andre medlemsstater.
2. Ønsker en virksomhed eller privatpersoner at tegne pensionsordninger i en pensionskasse, der er godkendt i en anden medlemsstat, skal denne pensionskasse underrette de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor de er godkendt, herom.
3. Medlemsstaterne kræver, at pensionskasser, hvori en virksomhed eller enkeltperson med hjemsted på en anden medlemsstats område agter at tegne pensioner, indgiver følgende oplysninger sammen med underretningen:
 - a) på hvilken medlemsstats område det pensionstegnende firma eller den pensionstegnende enkeltperson har hjemsted
 - b) det pensionstegnende firmas navn
 - c) vilkårene i den pensionsordning, som pensionskassen tilbyder i værtslandet.
4. Medmindre hjemlandets kompetente myndigheder har grund til at betvivle, at pensionskassens administrative struktur eller finansielle situation eller de ansvarlige lederes hæderlighed og kvalifikationer eller erfaring er forenelige med de aktiviteter, der påtænkes udøvet i værtslandet, skal de senest tre måneder efter at have modtaget

alle de i stk. 3 omhandlede oplysninger videresende disse oplysninger til værtslandets kompetente myndigheder.

5. Før pensionskassen påbegynder forvaltningen af en pensionsordning i værtslandet, skal værtslandets kompetente myndigheder senest to måneder efter at have modtaget de i stk. 3 nævnte oplysninger underrette hjemlandets kompetente myndighed om de relevante social- og arbejdsretlige krav, der eventuelt stilles til forvaltningen af den pågældende ordning i værtslandet. De kompetente myndigheder i hjemlandet skal videregive disse oplysninger til pensionskassen.
6. Pensionskassen må sætte ordningen i kraft i værtslandet, når den har modtaget den i stk. 5 omhandlede meddelelse eller i mangel heraf efter udløbet af den i stk. 5 ovenfor fastsatte frist, under overholdelse af bestemmelserne i den relevante social- og arbejdslovgivning.
7. Værtslandets kompetente myndigheder underretter hjemlandets kompetente myndigheder om enhver ændring i den pensionsordning, der forvaltes i værtslandet.

Artikel 21

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 2003. De underretter straks Kommissionen herom.

Når medlemsstaterne vedtager disse bestemmelser skal de indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 22

Ikrafttrædelse

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen for offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Artikel 23

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

FINANSIERINGSOVERSIGT

1. - 9. UDEN RELEVANS, DA DER IKKE ER TALE OM FINANSIEL STØTTE YDET AF KOMMISSIONEN

10. UDGIFTER TIL ADMINISTRATION (BUDGETTETS SEKTION III, DEL A)

10.1 Virkninger for antallet af stillinger

Der er ikke behov for nogen yderligere stillinger. Administrationsudgifterne i forbindelse med dette direktiv kan dækkes inden for rammerne af Kommissionens eksisterende midler.

KONSEKVENSANALYSE

FORSLAGETS KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDERNE, HERUNDER ISÆR SMÅ OG MELLEMLIGE VIRKSOMHEDER (SMV'er)

FORSLAGETS TITEL

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af love og administrative bestemmelser om arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser

REFERENCENUMMER

FORSLAGET

1. Hvorfor er der i betragtning af nærhedsprincippet behov for en EF-lovgivning på området, og hvad er hovedformålet?

I modsætning til banker, forsikringsselskaber og børsrådgiverfirmaer er arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser i dag ikke underlagt tilsynsregler på EU-plan. Disse pensionskasser spiller en fremtrædende rolle med hensyn til fremme af den sociale samhørighed og finansiering af økonomien i medlemsstaterne. I betragtning af, at EU's befolkning bliver stadig ældre, og behovet for finansiering af de fremtidige pensioner er det meget vigtigt at sikre, at de kan operere tilstrækkeligt sikkert og effektivt ved at udnytte fordelene ved det indre marked og euroen. Pensionsaktiviteter udmærker sig ved at være meget langsigtede, både hvad angår de pensionstegnende virksomheders forpligtelser og investeringerne.

National lovgivning lægger hindringer i vejen for, at fordelene ved det indre marked og euroen kan udnyttes fuldt ud. Hovedformålet med dette direktiv er:

- at sikre en tilstrækkelig beskyttelse af pensionsordningernes medlemmer og pensionsmodtagere og åbne mulighed for sikre og effektive investeringer
- at åbne mulighed for frit at vælge porteføljeadministratorer og depositarer inden for EU og sikre lige konkurrencevilkår mellem alle pensionsudbydere
- at fremme grænseoverskridende virksomhed og skabe et ægte indre marked for supplerende pensioner
- at fremme pensionskassernes investeringer i andre EU-lande.

Direktivet tager sigte på at skabe den bedst mulige balance mellem sikkerhed i pensionsordningerne og hensynet til at holde deres omkostninger nede, samtidig med at det i fuldt omfang tilgodeser medlemsstaternes ret til at regulere pensionsordninger ud fra de nationale forhold og behov (f.eks. gældende nationale arbejds-, social- og skattelovgivning).

KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDERNE

2. Hvem berøres af forslaget?

- hvilke erhvervssektorer berøres?

Forslaget berører både arbejdsgivere i alle sektorer (navnlig i sektorer med grænseoverskridende aktiviteter) og hele den pensionsbranche, der beskæftiger sig med arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger (pensionsfonde, forsikrings-selskaber, der driver pensionskasser eller administrerer gruppelivsordninger, investeringsfonde).

- berøres små og mellemstore virksomheder i højere grad end store virksomheder?

Alle virksomheder i alle medlemsstater (både små og store) såvel som alle de mange arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der findes i medlemsstaterne (f.eks. pensionsfonde, forsikringsordninger og investeringsfonde) kan blive berørt. Der foreslås imidlertid en "de minimis"-klausul, som medlemsstaterne kan gøre brug af for pensionskasser med meget små pensionsordninger (med under 100 medlemmer og pensionsmodtagere), der må antages ikke at være interesseret i nogen form for grænseoverskridende virksomhed. Denne klausul vil lette tilsynet i de medlemsstater, hvor der findes et meget stort antal pensionskasser.

- er de berørte virksomheder koncentreret i bestemte regioner i EU?

Der findes pensionskasser under mange former overalt i EU. Målt som en procentdel af BNP foretages langt de største investeringer dog af pensionskasser i Det Forenede Kongerige, Nederlandene og Irland.

3. Hvilke foranstaltninger skal virksomhederne træffe i henhold til forslaget?

Virksomhederne vil skulle opfylde de minimumstilsynskrav, der fastsættes, alt efter hvilken type pensionskasse og hvilken risikodækning, der er tale om. Disse minimumskrav skal åbne mulighed for gensidig anerkendelse af nationale tilsynsordninger og omfatter navnlig regler for specialisering, betingelser for driften, årsregnskaber og årsberetninger, oplysningspligt over for tilsynsmyndigheder og medlemmer/pensionsmodtagere, tekniske hensættelser og kapitaldækning, kapitalkrav i særlige tilfælde samt investeringsregler.

Forslaget tilvejebringer ikke helt nye tilsynsrammer for arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, men derimod en så omfattende samordning som muligt af de tilsynsmetoder og -principper, der allerede findes i medlemsstaterne.

4. Hvilke økonomiske virkninger forventes forslaget at få

- for beskæftigelsen?

Forslaget kan ventes at få positive virkninger. Medlemsstaterne har valgt at satse på kapitaliseringsordninger som supplement til det grundlæggende offentlige socialsikringsystem. Det indre marked og euroen kan gøre disse fonde mere effektive. Øget effektivitet kan enten føre til højere pensioner og dermed aflaste de

grundlæggende offentlige systemer eller mindske arbejdsgivernes omkostninger ved konkrete pensionsordninger og dermed få positive virkninger for beskæftigelsen.

- for investeringerne og oprettelsen af nye virksomheder?

Der kan ventes positive virkninger. Arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser spiller en vigtig rolle for integration, effektivitet og likviditet på EU's kapitalmarkeder. Da de investerer på meget lang sigt, har de alle forudsætninger for at hjælpe med til at finansiere private initiativer. Samtidig med at direktivforslaget sætter sikkerhed og rentabilitet i investeringsporteføljerne i højsædet, kan det også sikre, at pensionskasserne bidrager til en effektiv allokering af opsparingen i EU.

Som følge af de demografiske ændringer i EU's befolkning er der et stadigt større behov for kapitaliserede pensioner. I dag har mange arbejdsgivere (ofte små og mellemstore virksomheder) ikke andet valg end at tegne forsikringsordninger for deres ansatte. Et EU-direktiv om tilsynsregler må ventes at give arbejdsgiverne større valgmuligheder.

- for virksomhedernes konkurrenceevne?

Der kan ventes positive virkninger. I mangel af enhver samordning på EU-plan vil arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser være de eneste betydelige finansielle institutioner, der ikke er i stand til at tilbyde deres produkter i andre medlemsstater end deres egen. Man har beregnet, at for en paneuropæisk virksomhed koster det ca. 40 mio. € om året at etablere særskilte pensionsordninger i hver medlemsstat. Hvis pensionskasserne får adgang til at forvalte ordninger for virksomheder etableret i en anden medlemsstat, vil det kunne give skalabesparelser på flere måder: der kan opnås en mere effektiv investeringspolitik via aktivpooling, administrationen vil blive forenklet, og man skal kun opfylde en enkelt tilsynsmyndigheds tilsyns- og oplysningskrav. Det vil desuden lette arbejdskraftens mobilitet, fordi arbejdstagerne lettere vil kunne tage job i en anden medlemsstat, hvis de kan forblive i den samme pensionskasse, og multinationale selskaber vil støde på færre hindringer, når de ønsker at flytte deres ansatte fra den ene medlemsstat til den anden.

5. Indeholder forslaget foranstaltninger, der tager højde for SMV'ernes særlige situation (lempeligere eller særlige krav)?

Der foreslås en "de minimis"-klausul, som medlemsstaterne kan gøre brug af over for arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser med meget små pensionsordninger (under 100 medlemmer eller pensionsmodtagere), som ikke kan antages at være interesseret i grænseoverskridende virksomhed. Hvis en medlemsstat gør brug af denne mulighed, behøver direktivet ikke at blive anvendt på disse små pensionsordninger. Det vil lette tilsynet i de medlemsstater, hvor der findes et enormt antal pensionsordninger.

HØRING

6. Liste over organisationer, som er hørt om forslaget, og en kortfattet redegørelse for deres væsentligste synspunkter.

Forud for dette forslag udsendte Kommissionen en grønbog. Vi modtog bemærkninger fra ca. 80 interesserede parter (bl.a. fra pensionsbranchen, medlemsstater,

forbrugerorganisationer, brancheorganisationer og universitetsfolk), og de fleste af dem deltog også i en offentlig høring afholdt af Kommissionen. Resultaterne af høringen efter grønbogen blev opsummeret i en meddelelse, der også resulterede i massive reaktioner fra berørte kredse. De generelle tendenser var positive og tilskyndede Kommissionen til at udarbejde et udkast til et tilsynsdirektiv inden for supplerende pensioner. Europa-Parlamentet og ØSU udtalte sig i positive beslutninger til støtte for de generelle principper i denne meddelelse.

Under hele udarbejdelsen af dette forslag har Kommissionen været i nær kontakt med de vigtigste europæiske brancheorganisationer:

European Federation for Retirement Provision (EFRP) – der repræsenterer pensionsbranchen - hilser den institutionelle fremgangsmåde velkommen. Organisationen går stærkt ind for, at man gør det lettere for pensionskasserne at operere grænseoverskridende for at kunne udnytte skalafordele, og for at man finder den rette balance mellem sikkerhed og nedbringelse af omkostningerne. De regler, der indføres, bør imidlertid være neutrale i relation til medlemsstaternes social-, arbejds- og skattepolitiske valg og dække alle udbydere af arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger.

Comité Européen des Assurances (CEA) – der repræsenterer forsikringsbranchen - støtter også den institutionelle fremgangsmåde. Organisationen mener, at en pensionsordning per definition drejer sig om udbetaling af pensionsydelse af ubestemt varighed knyttet til menneskets levetid, og at aktuarmæssige risici bør dækkes. Alle institutioner - uanset om de opererer med faste indbetalinger eller faste ydelser - bør være underlagt bestemte krav om afsættelse af tekniske hensættelser og kapitaldækning, eftersom de påtager sig en fast forpligtelse af finansiel (f.eks. investeringsrisiko) eller teknisk (dødelighed) karakter.

Groupe Consultatif des Associations D'Actuaires des Pays des Communautés Européennes – som repræsenterer aktuarfaget - mener, at de foreslåede foranstaltninger udgør et rimeligt grundlag for alle europæiske lande og i særdeleshed vil lette pensionskassernes adgang til grænseoverskridende virksomhed. Organisationen mener, at direktivets nærmere anvendelsesområde bør defineres klart i samarbejde med medlemsstaterne hver for sig. Af hensyn til små pensionskasser bør man desuden overveje "de minimis"-klausuler i forbindelse med visse af bestemmelserne.

Fédération Européenne des Fonds et Sociétés D'Investissement (FEFSI) – som repræsenterer investeringsfondene - udtrykker tilfredshed med sondringen mellem supplerende pensionsordninger og traditionelle (langfristede) opsparingsprodukter. Pensionsordninger bør kunne omfatte fakultativ sikring af aktuarmæssige risici, men den endelige afgørelse bør være op til den enkelte medlemsstat eller de ansatte selv (nærhedsprincippet).

Association of European Cooperative and Mutual Insurers (ACME) - som er en sammenslutning af kooperative og gensidige forsikringsselskaber - støtter generelt Kommissionens fremgangsmåde. Med hensyn til bestemmelserne om tekniske hensættelser, kapitaldækning og egenkapitalkrav ville organisationen foretrække, at man indførte stort set samme regler som for forsikringsselskaber.

European Trade Union Confederation (ETUC) går ind for Kommissionens initiativ. Reelle fremskridt på pensionsområdet forudsætter, at man ikke blot angriber problemet fra finansieringssynsvinklen, men at EU også fokuserer på spørgsmål i direkte forbindelse hermed, bl.a. beskatning, mobilitet og overførsel af erhvervede rettigheder. Direktivet bør kun gælde for arbejdsmarkedsorienterede pensionskasser, der tilbyder produkter med dækning af aktuarmæssige risici.